

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 58/2010-70

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. septembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., V., zastúpenej advokátkou JUDr. M. I., V., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti T., s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti T., s. r. o., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. M. I., V., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., V. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti najmä vyplýva:

«a) Sťažovateľ sa návrhom zo dňa 6. februára 2008 domáhal na Okresnom súde Bratislava I vydania poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti T. a.s., B., s navrhovaným programom a súčasne určenia, že predsedom mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti T. a.s. konaného na základe tohto poverenia bude Mgr. Ing. I. I., advokát, V. až do zvolenia predsedu mimoriadneho valného zhromaždenia.

b) Okresný súd Bratislava I vydal dňa 30. marca 2009 uznesenie sp. zn. 36 CbR 14/2008, Sa 507/B, ktorým poveril sťažovateľa zvolať v lehote 40 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia mimoriadne valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti T., a.s., so sídlom B. s navrhovaným programom a súčasne ho poveril na všetky s tým súvisiace

úkony a určil, že predsedom mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti T., a.s., konaného na základe tohto poverenia bude Mgr. Ing. I. I., advokát, V. až do zvolenia predsedu mimoriadneho valného zhromaždenia.

c) Sťažovateľ na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava I z 30. marca 2009 sp. zn. 36 CbR 14/2008, Sa 507/B zvolal mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a.s., B. na deň 29. apríl 2009 s programom uvedeným v uznesení.

d) Dňa 23. apríla 2009 podal generálny prokurátor Slovenskej republiky podľa ust. § 243e ods. 1 O.s.p. na Najvyšší súd Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 30. marca 2009 sp. zn. 36 CbR 14/2008 mimoriadne dovolanie č. VI/2 Pz 191/09-7 a návrh na odklad vykonateľnosti mimoriadnym dovolaním napadnutého rozhodnutia.

e) Dňa 27. apríla 2009 vydal Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie sp. zn. 6 MOBdo 3/2009, ktorým odložil vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Bratislava I v Bratislave z 30. marca 2009 sp. zn. 36 CbR 14/2008, Sa 507/B až do rozhodnutia o podanom mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora.

f) Dňa 29. apríla 2009 sa konalo mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a.s. v rekreačnom stredisku V.

g) Dňa 20. mája 2009 vydal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací na základe podaného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky uznesenie sp. zn. 6 MOBdo 3/2009, ktorým zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 30. marca 2009, sp. zn. 36 CbR 14/2008-224, Sa 507/B a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

h) Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MOBdo 3/2009 zo dňa 20. mája 2009 bolo sťažovateľovi doručené dňa 20. júla 2009.

Sťažovateľ namieta porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 „Ústavy“, ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 „Dohovoru“.

Sťažovateľ porušenie označených práv (garantovaných ústavou a dohovorom) napadnutým uznesením najvyššieho súdu odôvodnil najmä tým, že najvyšší súd vyhovel mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 36 CbR 14/2008

z 2. marca 2009 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie napriek tomu, že:

1. Neboli splnené procesné podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora podľa § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Sťažovateľ poukázal na to, že ustanovenie § 243e ods. 1 OSP vyžaduje pre splnenie podmienok na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom okrem zistenia, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, súčasne i splnenie dvoch podmienok – dovolanie vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu – túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Ak nie sú všetky tieto podmienky splnené súčasne, mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nesmie najvyšší súd vyhovieť. Podanie mimoriadneho dovolania v tomto prípade ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu nevyžadovala, pretože rozhodnutie o poverení na zvolanie valného zhromaždenia akciovej spoločnosti nie je spôsobilé porušiť majetkové a ani žiadne iné práva fyzickej osoby, právnickej osoby alebo štátu. Udelenie poverenia sa nedotýka práv oprávnených osôb dovoľávať sa neplatnosti uznesení, ktoré z valného zhromaždenia vzišli (rovnaký názor vyslovil aj predseda najvyššieho súdu vo vyjadrení k sťažnosti v konaní pred ústavným súdom vo veci sp. zn. II. ÚS 159/07 a podpredsedníčka najvyššieho súdu v konaní pred ústavným súdom vo veci sp. zn. II. ÚS 346/08). Ak prípadným zrušením rozhodnutia v mimoriadnom dovolacom konaní nemožno dosiahnuť ochranu práv a zákonom chránených záujmov, mimoriadne dovolanie nie je namieste a treba ho zamietnuť.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009 znelo na určenie práva.

Podľa názoru sťažovateľa je neprípustné podať mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu o určení práva alebo právneho vzťahu, pretože proti takýmto rozhodnutiam vždy existujú právne prostriedky na ochranu práv fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, pokiaľ došlo k ich porušeniu. Pokiaľ najvyšší súd meritórne prerokoval mimoriadne

dovolanie generálneho prokurátora, hoci na jeho prejednanie neboli splnené podmienky, takýto jeho postup je v rozpore s princípom legality štátnej moci (čl. 2 ods. 2 ústavy).

3. Najvyšší súd nekonal so sťažovateľom ako s účastníkom konania, nedoručil mu mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora a znemožnil týmto svojím postupom sťažovateľovi vyjadriť sa k mimoriadnemu dovolaniu.

Napriek tomu, že podľa § 243i ods. 1 OSP dovolací súd je povinný doručiť mimoriadne dovolanie účastníkom konania na vyjadrenie, sťažovateľovi mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora dovolací súd v danej veci nedoručil. Tým zbavil sťažovateľa možnosti vyjadriť sa k obsahu mimoriadneho dovolania a zaujať k nemu stanovisko.

Ďalej sťažovateľ odôvodnil svoju ústavnú sťažnosť aj tým, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009:

4. Rozhodol o veci, v ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté, a to rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 2/99 z 28. februára 2001, čím nerešpektoval prekážku veci právoplatne rozhodnutej (*res iudicata*).

Takouto vecou bola podľa názoru sťažovateľa vec vedená pred najvyšším súdom pod sp. zn. M Cdo 2/99, v ktorej najvyšší súd rozhodoval o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. Er 3143/97, Ex 4575/97 z 24. septembra 1998, ktorými tento okresný súd poveril súdnu exekútorku na vykonanie všetkého, čo je potrebné na zachovanie a výkon práv z cenných papierov povinného v exekučnej veci vedenej sťažovateľom proti Slovenskej republike. Najvyšší súd rozhodoval o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, ktoré bolo odôvodnené rovnakými dôvodmi ako mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora v tejto veci, a jeho mimoriadne dovolanie zamietol s poukazom na to, že po uskutočnení exekúcie predajom cenných papierov súdna exekútorka vrátila poverenie na vykonanie exekúcie (29. októbra 1998) Okresnému súdu Vranov nad Topľou, a tým sa exekučné konanie skončilo, a pretože v zmysle § 61 Exekučného poriadku navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené, prípadným zrušením mimoriadnym dovolaním napadnutého rozhodnutia by sa na

veci nič nezmenilo. Napriek tomu najvyšší súd preskúmaval rovnakú otázku v mimoriadnom dovolacom konaní po ôsmich rokoch znova. Tento postup najvyššieho súdu je podľa sťažovateľa v rozpore s princípmi právneho štátu, konkrétne so zásadou právnej istoty.

5. Nerešpektoval nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007 a nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 346/08-37 z 15. januára 2009.

Sťažovateľ zastáva názor, že oba tieto nálezy ústavného súdu sa viažu k identickej právnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 34 Exre 89/04 a k obdobnému postupu najvyššieho súdu v mimoriadnom dovolacom konaní vedenom pred ním pod sp. zn. 1 M Obdo 5/2005 a sp. zn. 2 M Obdo 1/2008. Najvyšší súd v rozhodnutí vydanom pod sp. zn. 2 M Obdo 1/2008 označil nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007 za protiústavný a potom, ako bolo zrušené aj toto rozhodnutie najvyššieho súdu nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 346/08-37 z 15. januára 2009, vo veci nebolo dosiaľ rozhodnuté. Podľa názoru sťažovateľa sa oba nálezy týkajú základných ľudských práv sťažovateľa a sú záväzné aj pre najvyšší súd. Opačný záver najvyššieho súdu je svojvoľný a popiera účel a zmysel ustanovenia § 135 ods. 1 OSP.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd pri vydaní napadnutého rozhodnutia nerešpektoval procesné podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania, nebral do úvahy prekážky *res iudicata*, nerešpektoval nálezy ústavného súdu a porušil princíp kontradiktórnosti konania. Podľa sťažovateľa právne závery najvyššieho súdu vyslovené v napadnutom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň majú za následok porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov sťažovateľ napokon navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 porušil základné právo spoločnosti T. spoločnosť s ručením obmedzeným V. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 a vec vracia v rozsahu zrušenia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti T. spoločnosť s ručením obmedzeným V. priznáva náhradu trov konania v sume 245,70 €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu Mgr. Ing. I. I., V. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Uznesením č. k. II. ÚS 58/2010-43 z 22. apríla 2010 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

II.

1. Ako vyplynulo z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava I, sťažovateľ návrhom zo 4. februára 2008 sa na Okresnom súde Bratislava I domáhal vydania uznesenia, ktorým ho súd poverí zvolať do 40 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia mimoriadne valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti T, a. s., B., (ďalej len „T., a. s.“), s navrhnutým programom, poverí ho i na všetky s tým súvisiace úkony a určí, že predsedom mimoriadneho valného zhromaždenia na základe tohto poverenia bude Mgr. Ing. I. I., advokát, až do zvolenia predsedu mimoriadneho valného zhromaždenia. Sťažovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že 9. októbra 1998 v rámci exekučného konania sp. zn. Er 3143/97, Ex 4575/97 vedeného proti Slovenskej republike nadobudol 110 akcií T., a. s., a má teda 5,78 % podiel na základnom imaní T., a. s., ktorej základné imanie 1 900 000 000 Sk je rozvrhnuté na 1 900 listinných akcií na meno. Sťažovateľ poukázal na to, že listom z 31. januára 2008 požiadal predstavenstvo T., a. s., o zvolenie mimoriadneho valného zhromaždenia s rovnakým programom, avšak márne. Konanie o jeho uvedenom návrhu bolo pred Okresným súdom Bratislava I vedené pod sp. zn. 36 Cbr 14/08.

Sťažovateľ svoj návrh doplnil podaniami doručenými Okresnému súdu Bratislava I 26. marca 2008 a 7. apríla 2008, v ktorých uviedol, že nie je zapísaný v zozname akcionárov T., a. s., vedenom Centrálnym depozitárom cenných papierov Slovenskej republiky (ďalej len „centrálny depozitár“) z dôvodu, že centrálny depozitár vykonanie zápisu nezabezpečil, v súvislosti s čím sa sťažovateľ na súde domáha uloženia tejto povinnosti, avšak o tomto jeho návrhu dosiaľ v konaní pred Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 28 Cb 112/02 nebolo rozhodnuté. Evidencia v zozname vedenom centrálnym depozitárom je však iba deklaratórnou a zápisom do zoznamu sa právny stav nekonštituuje. Sťažovateľ poukázal i na to, že je zřejmé, že T., a. s., nehodlal jeho žiadosti o zvolanie valného zhromaždenia vyhovieť (jednak z dôvodu, že to bolo sťažovateľovi oznámené telefonicky, a jednak preto, že ak by tak chcel T., a. s., urobiť a rešpektovať lehoty na zvolanie valného zhromaždenia, už by musel pozvánku na mimoriadne valné zhromaždenie sťažovateľovi doručiť), ako aj na to, že v skoršej veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 34 Exre 89/04 bolo obdobnému návrhu sťažovateľa na jeho poverenie zvolať valné zhromaždenia vyhovené, čo potvrdil aj ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007.

T., a. s., sa domáhal toho, aby bol návrh sťažovateľa zo 4. februára 2008 zamietnutý z dôvodu, že podľa jeho názoru sťažovateľ nie je jeho akcionárom, nie je zapísaný v zozname akcionárov a z nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007, ktorým podľa názoru sťažovateľa malo byť potvrdené jeho vlastníctvo akcií, takýto záver nemôže vyplývať, pretože v označenej veci ústavný súd rozhodoval iba o procesnom práve sťažovateľa, nie však o samotnom jeho hmotnom práve (vlastníctve akcií), čo vyplýva aj z následného rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Obdo 1/2008 z 28. mája 2008 vo veci týkajúcej sa predchádzajúceho návrhu na vydanie poverenia na zvolanie valného zhromaždenia sťažovateľovi (vec vedená pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 34 Exre 89/04), ktorým bolo rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I o udelení takéhoto poverenia zrušené. T., a. s., aj s poukazom na dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Obdo 1/2008 z 28. mája 2008 zdôraznil, že sťažovateľ nemohol nadobudnúť akcie T., a. s., pretože ich majiteľom podľa zákona č. 192/1995 Z. z. o zabezpečení záujmov štátu pri privatizácii strategicky dôležitých podnikov a akciových spoločností nemôže byť iný subjekt ako štát, a preto nemohol sťažovateľ v rámci exekúcie platne vlastnícke právo k týmto akciám nadobudnúť.

Podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava I 19. februára 2009 Slovenská republika – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo hospodárstva“) oznámila svoj vstup do konania ako vedľajší účastník na strane T., a. s., keďže podľa jej tvrdenia má dôležitý právny záujem na výsledku konania, pretože rozhodnutie vo veci môže závažným spôsobom zasiahnuť do jej právneho postavenia.

Okresný súd Bratislava I vo veci nariadil termín pojednávania na 23. február 2009. Právna zástupkyňa T., a. s., sa na pojednávanie nedostavila, pričom svoju neúčast' ospravedlnila. Na pojednávanie sa dostavila právna zástupkyňa s'ťažovateľa JUDr. B. K. a právny zástupca ministerstva hospodárstva. Právny zástupca ministerstva hospodárstva poukázal na to, že akcie T., a. s., vlastní Slovenská republika a spoločnosť J. a iná osoba akcionárom nie je. Právna zástupkyňa s'ťažovateľa uviedla, že v konaní tohto typu, ktoré nie je konaním sporovým, je vylúčená účasť vedľajšieho účastníka, a navyše ministerstvo hospodárstva nepreukázalo právny záujem na výsledku konania, pretože aj v prípade, ak súd žalobe vyhovie, bude Slovenská republika – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky na valné zhromaždenie pozvaná, kde bude môcť aj hlasovať. Okresný súd Bratislava I pojednávanie odročil na 2. marec 2009.

Na pojednávanie 2. marca 2009 sa dostavil právny zástupca s'ťažovateľa, T., a. s., ako aj právny zástupca vedľajšieho účastníka. S'ťažovateľ na pojednávaní trval na tom, že jeho vlastníctvo predmetných akcií nie je sporné, o čom rozhodol aj najvyšší súd vo veci sp. zn. Ncbo 2/99; T., a. s. Právny zástupca vedľajšieho účastníka tvrdil, že vlastníctvo predmetných akcií s'ťažovateľa ani obsah uvedeného rozhodnutia nepreukazuje, a poukázal na to, že samotná exekúcia, v ktorej mal údajne s'ťažovateľ tieto akcie nadobudnúť, nie je ukončená, pretože nedošlo k registrácii, neboli splnené podmienky zákona o cenných papieroch na nadobudnutie akcií.

Okresný súd Bratislava I napokon návrhu s'ťažovateľa vyhovel, keď uznesením sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009 rozhodol, že:

„Súd poveruje navrhovateľa zvolať v lehote 40 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a.s. so sídlom B., s týmto programom: 1. Otvorenie, 2. Zvolenie orgánov mimoriadneho valného zhromaždenia, 3. Zmena stanov spoločnosti, 4 Odvolanie a voľba členov predstavenstva, 5. Odvolanie

a voľba členov dozornej rady, 6. Rôzne, 7. Záver a súčasne ho poveruje na všetky s tým súvisiace úkony.

Súd určuje, že predsedom mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti T., a.s. konaného na základe tohto poverenia bude Ing. Mgr. I. I., advokát, V. až do zvolenia predsedu mimoriadneho valného zhromaždenia.

Súd navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.“

Z odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva, že Okresný súd Bratislava I návrhu sťažovateľa vyhovel, pretože zo skutkového a právneho stavu a vykonaného dokazovania „*má súd preukázané, že navrhovateľ nadobudol 110 ks akcií odporcu v exekučnom konaní. Uvedené exekučné konanie je právoplatne skončené. ... Skutočnosť, že navrhovateľ nie je uvedený v zozname akcionárov nemôže zakladať v žiadnom prípade predpoklad, že nie je vlastníkom akcií, nakoľko tento zoznam nie je konštitutívneho charakteru, ale deklaruje len určité skutočnosti. Navrhovateľ preukázal splnenie podmienky uvedenej v § 181 ods.3 Obchodného zákonníka to znamená, že požiadal odporcu žiadosťou zo dňa 31.1.2008 predstavenstvo odporcu o zvolenie mimoriadneho valného zhromaždenia. Odporca na žiadosť nereagoval. Súd má preukázané, že návrh navrhovateľa je dôvodný a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.“*. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 8. apríla 2009.

2. Proti uzneseniu sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009 podal generálny prokurátor 23. apríla 2009 na najvyššom súde mimoriadne dovolanie, ktorým najvyšší súd žiadal, aby napadnuté uznesenie Okresného súdu Bratislava I zmenil tak, že návrh sťažovateľa sa zamieta, a súčasne navrhol odklad jeho vykonateľnosti. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uviedol, že uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009 bol porušený zákon, pretože Okresný súd Bratislava I nesprávne právne posúdil otázku hmotnoprávnej legitímácie sťažovateľa na zvolenie valného zhromaždenia T., a. s. Poukázal na to, že pri riešení predbežnej otázky (či boli predmetné akcie T., a. s., v roku 1998 účinne prevedené zo Slovenskej republiky na sťažovateľa prostredníctvom ich predaja v exekúcii) Okresný súd Bratislava I neaplikoval ustanovenie § 114 Exekučného poriadku, ako aj ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 92/1991

Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov a § 2 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 192/1995 Z. z. o zabezpečení záujmov štátu pri privatizácii strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností v znení neskorších predpisov, pretože v ich zmysle vedenie exekúcie na majetok, ktorý je osobitným predpisom z exekúcie vylúčený, nespôsobuje právne účinky. Pokiaľ Okresný súd Bratislava I poukázal v odôvodnení svojho rozhodnutia na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 159/07 z 11. decembra 2007, v ktorom ústavný súd vyslovil právny názor, že sťažovateľ nadobudol akcie spoločnosti T., a. s., v exekučnom konaní a že zákonnosť priebehu exekúcie už nemôže posudzovať súd ako prejudiciálnu otázku v inom konaní, generálny prokurátor dôvodil, že jednak tento právny názor bol záväzný v konaní, v ktorom došlo k porušeniu práva sťažovateľa, a jednak tento *„právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky nie je možné v danom prípade považovať za judikatúru, ktorá je hodná referencie pre svoju správnosť a presvedčivosť, nakoľko je v zjavnom rozpore s objektívnym právom“*. V závere svojho mimoriadneho dovolania generálny prokurátor konštatoval, že sú splnené všetky podmienky na podanie tohto mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) OSP, pričom podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia Okresného súdu Bratislava I generálny prokurátor odôvodnil tým, že sťažovateľ už zvolal na základe napadnutého rozhodnutia valné zhromaždenie T., a. s., na 29. apríl 2009, pričom odkladom vykonateľnosti by bolo možné zabrániť konaniu valného zhromaždenia spoločnosti s majetkovou účasťou štátu na základe jeho zvolania osobou, ktorá nie je akcionárom spoločnosti.

3. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 27. apríla 2009 odložil vykonateľnosť uznesenia sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009 až do rozhodnutia o podanom mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora s poukazom na to, že pre takéto rozhodnutie boli splnené podmienky podľa § 243 OSP.

4. Najvyšší súd uznesenie sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 27. apríla 2009 spolu s kópiou mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zaslal v prílohe svojho prípisu

z 28. apríla 2009 advokátke JUDr. B. K., ktorá túto zásielku prevzala 5. mája 2009. Menovaná advokátka následne túto zásielku spolu s listom z 12. mája 2009 najvyššiemu súdu vrátila, pričom najvyššiemu súdu bola doručená 18. mája 2009. JUDr. B. K. vrátenie zásielky najvyššieho súdu (obsahujúcej aj kópiou mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora) odôvodnila vo svojom liste z 12. mája 2009 tým, že splnomocnenie, ktoré jej bolo udelené na zastupovanie sťažovateľa v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 36 CbR 14/2008, už zaniklo právoplatnosťou uznesenia sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009, pričom na zastupovanie sťažovateľa v konaní sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 pred najvyšším súdom nebola splnomocnená, a teda z tohto dôvodu nie je oprávnená preberať písomnosti určené sťažovateľovi vo veci vedenej pred najvyšším súdom pod sp. zn. 6 M Obdo 3/2009.

5. Následne sťažovateľ podaním doručeným najvyššiemu súdu 21. júla 2009 požiadal o doručenie kópie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, aby sa k nemu mohol vyjadriť. Najvyšší súd mu však prípisom z 22. júla 2009 oznámil, že kópia mimoriadneho dovolania bola zaslaná na adresu právnej zástupkyne sťažovateľa, ktorá ho prevzala 5. mája 2009, a pokiaľ sťažovateľ žiada o vyhotovenie kópie listín, už sa musí obrátiť na Okresný súd Bratislava I, ktorému bol spis vrátený 27. mája 2009. Tento prípis najvyššieho súdu prevzal sťažovateľ 31. júla 2009. Okresný súd Bratislava I prípisom z 22. septembra 2009 oznámil sťažovateľovi, že so žiadosťou o doručenie kópie mimoriadneho dovolania sa má obrátiť na generálneho prokurátora. Sťažovateľ však 8. októbra 2009 opakovane požiadal najvyšší súd o zaslanie mimoriadneho dovolania.

6. Najvyšší súd o dovolaní generálneho prokurátora rozhodol uznesením sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 tak, že uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 20. júla 2009.

III.

1. Najvyšší súd napadnuté uznesenie vo vzťahu k prípustnosti generálneho prokurátora na podanie mimoriadneho dovolania takto odôvodnil:

„... Proti tomuto uzneseniu (najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009, pozn.) na podnet vedľajšieho účastníka na strane odporcu - Slovenská republika - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky,... podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Žiadal zmeniť napadnuté uznesenie tak, že Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na vydanie poverenia na zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti T., a.s. zamietne. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti mimoriadnym dovolaním napadnutého uznesenia.

Podľa ust. § 243e ods. 4 O.s.p., generálny prokurátor je oprávnený podať mimoriadne dovolanie proti predmetnému uzneseniu aj bez podnetu, keďže ide o konanie, do ktorého bol oprávnený vstúpiť z dôvodu, že spoločnosť T., a.s. je právnickou osobou s majetkovou účasťou štátu. ...

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods.3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu vedľajšieho účastníka na strane odporcu (§ 243e ods.1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozhodnutie okresného súdu a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Predmetné mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie okresného súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Predmetom dovolania je posúdenie otázky, či navrhovateľ je akcionárom spoločnosti T., a.s. B., či je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na poverenie zvolať mimoriadne valné zhromaždenie odporcu, a teda či súd postupoval v súlade so zákonom, keď vyhovel návrhu navrhovateľa a poveril ho zvolaním mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti T., a.s. B. ...“

2. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie sa k tomuto vyjadril najvyšší súd svojím podaním z 1. júna 2010, pričom uviedol tieto relevantné skutočnosti: *„... Prípustnosť*

mimoriadneho dovolania vyplynula z ustanovenia § 243h ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd považuje námietku prekážky res iudicata za neopodstatnenú. Mimoriadne dovolanie bolo zákonným spôsobom doručené účastníkom konania. V prejednávanej veci Najvyšší súd SR zistil, že rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I, spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci (§243f ods. 1 písm.c O. s. p.) a stotožnil sa s dôvodmi, ktoré uviedol generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní. Odvolací súd zistil, že skutkové závery súdu I. stupňa nemali oporu vo vykonanom dokazovaní a rozsudok súdu I. stupňa je nepreskúmateľný. Preto rozhodnutie Okresného súdu v zmysle ust. § 243b ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. §243i ods. 2 O. s. p. zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže nejde o porušenie základného práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví a ak je rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (napr. IV. US 340/2004). Tým, že rozhodnutie ktoré napadol generálny prokurátor nemalo náležitosti podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p., lebo súd I. stupňa náležite nezistil skutkový stav, nevykonal zákonným spôsobom dokazovanie, neuviedol ktoré dôkazy považoval za relevantné a jeho odôvodnenie len tým, že návrh je dôvodný, malo za následok, že rozhodnutie bolo nepreskúmateľné a nepresvedčivé, čím postupom súdu I. stupňa bolo porušené právo účastníkov na spravodlivý proces. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky musel zrušiť uznesenie Okresného súdu Bratislava I.

Všeobecný súd musí interpretovať právne predpisy z hľadiska ich účelu a zmyslu a pri rešpektovaní konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti.

Súhlasíme, aby Ústavný súd SR vo veci rozhodol bez ústneho pojednávania.“

3. Na výzvu ústavného súdu – po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie – generálny prokurátor svojím podaním z 18. mája 2010 zaujal vo veci najmä toto stanovisko:

«... Sťažovateľ svoj právny názor opiera o nález ústavného súdu z 11. decembra 2007 č. k. II. ÚS 159/07 - 37. Sťažovateľ zároveň poukazuje na to, že najvyšší súd bol právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v označenom náleze viazaný.

Právny názor vyjadrený v odôvodnení nálezú ústavného súdu je záväzný pre štátny orgán v tom konkrétnom konaní, v ktorom došlo k porušeniu práva sťažovateľa označeného vo výroku nálezú. Pre súdne konanie vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 označený nález ústavného súdu právne záväzný nebol. Mal rovnakú právnu váhu, ako judikatúra súdov v systéme písaného práva, t. j. súd môže prihliadnuť na jeho autoritu a presvedčivosť, avšak nie je ním viazaný a v prípade, ak je tento právny názor v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom, nesmie ho aplikovať.

Právny názor ústavného súdu vyjadrený v označenom náleze nie je možné považovať za judikatúru, ktorá je hodná referencie pre svoju správnosť a presvedčivosť, nakoľko je v zjavnom rozpore s objektívnym právom. Ústavný súd zásadným spôsobom dezinterpretoval rozsah právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd takto zasiahol nielen do rozsahu právomoci všeobecných súdov, ale v širšom rozsahu aj do práva fyzických a právnických osôb, aby určité sporné otázky mohli všeobecné súdy posúdiť.

Z uvedeného dôvodu navrhujem, aby senát ústavného súdu, ktorý rozhoduje o tejto ústavnej sťažnosti, prehodnotil právny názor vyjadrený v označenom náleze ústavného súdu z 11. decembra 2007 č. k. II. ÚS 159/07 - 37, a aby vec predložil plénu ústavného súdu s návrhom na zjednotenie odchylných právnych názorov.

Právny názor vyjadrený v náleze ústavného súdu z 11. decembra 2007 č. k. II. ÚS 159/07 - 37, ktorý považujem za nesprávny...

Správny a plne ústavne konformný výklad uvedenej otázky je nasledovný:

a) Všeobecný súd má právomoc posúdiť, či vykonaná exekúcia predstavuje takú zloženú právnu skutočnosť, ktorá spôsobila zmenu subjektu práva k exekvovanému majetku.

b) Interpretácia uvedená ad a) nie je v rozpore so zásadou *ne bis in idem*. Exekúcia, v ktorej sa vykonal predaj majetku povinného, sa totiž nekončí rozhodnutím exekučného súdu, ale faktickým úkonom súdneho exekútora (samotným predajom majetku). Úkon súdneho exekútora nie je spôsobilý vytvoriť prekážku rozhodnutej veci.

c) Interpretácia ad a) nie je v rozpore so zásadou zákazu návratu do pôvodného stavu, ktorou sa spravuje exekučné konanie. Zákaz návratu do pôvodného stavu znamená,

že všeobecný súd nemôže potom, čo na základe exekúcie exekvované právo prešlo na vydražiteľa (alebo na tretiu osobu) rozhodnúť konštitutívnym rozsudkom na základe reštitučnej žaloby o opätovnej zmene subjektu práva do pôvodného stavu (*restitutio in integrum*) - teda z vydražiteľa späť na povinného (prípadne späť na inú dotknutú osobu). To ale neznamena, že všeobecný súd nemôže vecne prejednať vlastnícke žaloby (vrátane určovacej žaloby s deklaratórnym účinkom) a posúdiť, či exekúciou zmena subjektu práva nastala. ...

Sťažovateľ tvrdí, že zásah do jeho práv garantovaných ústavou a dohovorom nastal aj tým, že najvyšší súd meritórne rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, hoci mimoriadne dovolanie nebolo prípustné. Tvrdí, že neboli splnené podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania, a to, že mimoriadne dovolanie vyžaduje ochrana práv a túto ochranu práv nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní zrušil pre nezákonnosť uznesenie súdu o poverení zvolať valné zhromaždenie spoločnosti T., a.s. Otázkou, ktorú treba posúdiť je to, či takéto poverenie bolo spôsobilé zasiahnuť do práv iných osôb (akciovej spoločnosti a jej akcionárov) a či tieto osoby mali k dispozícii iný účinný prostriedok nápravy.

Ak by nezákonné rozhodnutie o poverení zvolať valné zhromaždenie nebolo najvyšším súdom zrušené, potom by sťažovateľ bol oprávnený zvolať valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s., hoci nie je akcionárom tejto spoločnosti. Právne následky skutočnosti, či zvolávateľ je alebo nie je oprávnený valné zhromaždenie zvolať, sú zásadným spôsobom odlišné pre právne záujmy spoločnosti, akcionárov spoločnosti a členov orgánov spoločnosti.

Ak osoba, ktorá nie je oprávnená zvolať valné zhromaždenie napriek tomu valné zhromaždenie zvolá, potom udalosti, ktoré nastanú v termíne zvolania, nie sú kvalifikované ako „valné zhromaždenie“. Nejde tu teda o „neplatné valné zhromaždenie“ (*negotium nullum*), ale iba o „udalosti, ktoré nie sú valným zhromaždením“ (*non negotium*). Akcionári a členovia štatutárnych orgánov nemajú žiadne povinnosti na ochranu svojich práv, nemusia sa na zvolanom termíne vôbec zúčastniť (na to vynaložiť náklady rôzneho druhu), nemusia protestovať proti prijatým nesprávnym uzneseniam a nemusia sa ochrany domáhať v prekluzívnej lehote na podanie žaloby o neplatnosť valného zhromaždenia.

Je preto zásadný rozdiel pre právne postavenie akcionárov a ostatných subjektov, či sťažovateľ zvolá valné zhromaždenie na základe poverenia súdu alebo bez poverenia súdu. Ak by sťažovateľ zvolal valné zhromaždenie na základe poverenia súdu, potom by otázku, že zvolávateľ bol oprávnenou osobou, nebolo možné spochybníť v iných konaniach. Dotknuté osoby by museli na ochranu svojich práv čeliť „neplatnému valnému zhromaždeniu“, ktoré má však úplne iné právne následky pre ich právne záujmy ako „udalosti nepredstavujúce žiadne valné zhromaždenie“.

Z uvedených dôvodov navrhujem, aby konajúci senát ústavného súdu, po predchádzajúcom predložení veci plénu ústavného súdu s návrhom na zjednotenie odchylných právnych názorov, ústavnú sťažnosť sťažovateľa zamietol.»

4. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd je v súlade so všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutie všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Inými slovami skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

Predmetom sťažnosti, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 58/2010-43 z 22. apríla 2010 prijal na ďalšie konanie, bolo posúdenie, či uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Predmetom konania bolo teda posúdenie námietok sťažovateľa o porušení procesných základných práv podľa označeného článku ústavy a označeného ustanovenia medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Ústavný súd preskúmal predovšetkým námietky sťažovateľa, ktoré sa týkali jeho tvrdení o porušení významných procesných základných práv podľa označeného článku

ústavy a označeného ustanovenia medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách.

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj tým, že *„najvyšší súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora podanom proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 30. marca 2009 sp. zn. 36 CbR 14/2008, Sa 507/B bez toho, aby mimoriadne dovolanie doručil sťažovateľovi a umožnil sťažovateľovi sa k nemu vyjadriť“*. Oproti tomu z vyjadrenia najvyššieho súdu k prijatej sťažnosti vyplýva, že predmetné *„mimoriadne dovolanie bolo zákonným spôsobom doručené účastníkom konania“*.

Podľa § 243i ods. 1 OSP mimoriadne dovolanie doručí dovolací súd účastníkom konania na vyjadrenie.

Podľa zistenia ústavného súdu kópia predmetného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora síce bola advokátke JUDr. B. K. doručená 5. mája 2009. Menovaná advokátka však uvedenú kópiu mimoriadneho dovolania listom z 12. mája 2009 najvyššiemu súdu vrátila (najvyššiemu súdu bola zásielka doručená 18. mája 2009) s vysvetlením, že splnomocnenie, ktoré jej bolo udelené na zastupovanie sťažovateľa v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 36 CbR 14/2008, už zaniklo právoplatnosťou uznesenia sp. zn. 36 CbR 14/2008 z 2. marca 2009, pričom na zastupovanie sťažovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 pred najvyšším súdom už nebola splnomocnená. Najvyšší súd napriek tomuto oznámeniu opomenul doručiť rovnopis predmetného mimoriadneho dovolania sťažovateľovi, aby sa k nemu mohol vyjadriť. Aj z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd rozhodol v danej veci bez nariadenia dovolacieho pojednávania a bez stanoviska sťažovateľa, a to 20. mája 2009.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mohol v danom prípade legitímne pochybovať o tom, či sa pri posúdení mimoriadneho dovolania

najvyšším súdom nedostal v dovolacom konaní do podstatne nevýhodnejšej procesnej situácie, než v ktorej sa nachádzal ďalší účastník a vedľajší účastník konania.

Ústavný súd k tomu uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách (v kontexte danej veci v súlade s dohovorom), najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie. Ústavný súd už zdôraznil, že zo vzájomnej súvislosti ustanovení čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 ústavy vyplýva, že dohovor a judikatúra k nemu sa vzťahujúca predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväznú výkladovú smernicu pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy jednotlivých komponentov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a tým normujú rámec, v ktorom je pred týmito orgánmi možné domáhať sa rešpektovania jednotlivých aspektov „práva na spravodlivé súdne konanie“ (napr. I. ÚS 49/01, I. ÚS 1/03).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri cit. rozsudok Komanický, § 46).

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04).

Keďže je nepochybné, že rovnopis mimoriadneho dovolania v danom prípade nebol doručený sťažovateľovi, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné dovolacie konanie považovať za spravodlivé v zmysle princípov už definovaných. Ústavný súd preto dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Ústavný tiež preskúmal námietky sťažovateľa, ktoré sa týkali jeho tvrdení o porušení procesných základných práv podľa označeného článku ústavy a označeného ustanovenia medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách tým, že najvyšší súd nerešpektoval procesné podmienky prípustnosti predmetného mimoriadneho dovolania.

Z napadnutého uznesenia vyplýva, že pokiaľ ide o podmienky prípustnosti predmetného mimoriadneho dovolania, najvyšší súd sa v odôvodnení tohto uznesenia zmieňuje o legitimitu generálneho prokurátora na podanie mimoriadneho dovolania (s. 3 a 6 uznesenia sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009), o právomoci najvyššieho súdu rozhodovať o mimoriadnom dovolaní a zmieňuje sa o včasnosti podaného mimoriadneho dovolania (s. 6).

Podľa § 243e ods. 1 OSP ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím bol porušený zákon a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

V súvislosti s citovaným ustanovením Občianskeho súdneho poriadku samotný najvyšší súd napr. v odôvodnení svojho uznesenia sp. zn. 4 M Cdo 1/2008 z 27. marca 2008 uvádza, že toto ustanovenie „*vyvodzuje (nad rámec podmienok konania v prvom stupni, odvolacieho konania a tiež konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch podávaných účastníkmi konania) ďalšie tri podmienky konania, ktorých splnenie zákon vyžaduje práve*

v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Prvou z týchto podmienok je okolnosť porušenia zákona právoplatným rozhodnutím súdu, druhou požiadavka na ochrane práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a treťou nemožnosť dosiahnutia ochrany inými právnymi prostriedkami. Pretože všetky uvedené podmienky konania o mimoriadnom dovolaní musia byť splnené súčasne, nedostatok ktorejkoľvek z nich bráni vecnému prejednaniu mimoriadneho dovolania.“.

Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania (a rovnako tak mimoriadneho dovolania) majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998).

Ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd v danom prípade dôsledne a dostatočne neodôvodnil splnenie podmienok, teda prípustnosti na podanie mimoriadneho dovolania, napriek tomu sa ním meritórne zaoberal.

V situácii, keď absentuje dostatočné odôvodnenie splnenia týchto podmienok najvyšším súdom, nemôže ani ústavný súd zaujať stanovisko k opodstatnenosti argumentácie sťažovateľa, podľa ktorej v napadnutom konaní *„absentujú dve zo štyroch zákonných podmienok prípustnosti mimoriadneho dovolania a to: podmienka, že dovolanie vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu... a podmienka, že ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami“.*

Postup najvyššieho súdu pri odôvodnení tejto časti napadnutého uznesenia treba posúdiť ako zjavne neodôvodnené a svojimi dôsledkami arbitrárne znamenajúce tiež porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru.

Vzhľadom na uvedené vyslovenie porušenia významných ústavno-procesných podmienok konania vedeného najvyšším súdom pod sp. zn. sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 by bol predčasný záver ústavného súdu o tom, že v okolnostiach danej veci prípadne došlo aj k porušeniu meritórnych aspektov označených práv sťažovateľa, preto ústavný súd ďalšie námietky sťažovateľa nepovažoval za potrebné posudzovať.

V.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Obdo 3/2009 z 20. mája 2009 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku).

V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 245,70 €, ktorú mu ústavný súd s poukazom na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal, a to za vykonanie dvoch úkonov právnej služby (príprava a prevzatie zastupovanie a podanie sťažnosti ústavnému súdu) vykonaných v roku 2009 (115,90 €/úkon právnej služby + 2 x 6,98 € režijný paušál).

Z uvedených dôvodov ústavný súd o trovách právneho zastúpenia sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu v bode 3.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010